

“Yeni” Liberalizmin “Yeni” Yaşam Alanları Olarak Güvenlikli Siteler: Konya Örneği^{1*}

*

Gated Communities as the “New” Living Spaces of “Neo” Liberalism: The Case of
Konya

Esra Banu Sipahi

Özet

Günümüzde, yeni-liberal politikaların ve küreselleşmenin beraberinde getirdiği dönüşümün mekândaki izdüşümü en belirgin biçimde kentsel alanda görülmektedir. Bu süreçte kent, bir yandan pek çok yeni mekânsal örgütlenmeye ve yaşam biçimine sahne olurken, diğer yandan daha önce hiç olmadığı kadar ciddi bir eşitsizliğin ortamı haline gelmektedir. Kentin bu dönüşüm sürecinde, güvenlikli siteler, yeni bir kentsel gelişme biçimi olarak gündeme gelmektedir. Bu yeni yaşam alanları, güvenlik ve seçkinlik vurgusuyla, sakinlerine yeni bir yaşam biçimi sunmakta; aynı zamanda onları, alınan güvenlik önlemleri ve inşa edilen sınırlarla, kentin diğer kesimlerinden ayırmaktadır. Bu mekânsal ayrışma süreci, günümüz kentlerinde giderek bir toplumsal ayrışma sürecine doğru evrilmektedir. Dünyada 1990’lı yıllardan itibaren ivme kazanan siteleşme eğilimi, Türkiye’de de 2000’li yılların başından itibaren yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu çalışma, yeni-liberal sürecin ürettiği konut alanları olarak, bu yeni yaşam alanlarının, farklı boyutlarıyla, nasıl bir durum ortaya koyduğunun araştırılmasını hedeflemektedir.

Anahtar kelimeler: Yeni-liberalizm, küreselleşme, kentsel ayrışma, güvenlikli siteler, yeni-orta sınıf

Abstract

The most significant reflections of globalization and neo-liberal policies can be seen in urban area. In this process, on the one hand, the city has become a scene of different spatial organizations and lifestyles. On the other hand, it has appeared as a space of unprecedented inequalities. Gated communities have been described as one of the new urban development form marking this transformation process. These residential areas located either in the center of the cities or suburban areas. They have presented their residents with a new lifestyle emphasizing safety and status privilege. At the same time, the residents are segregated from the other city dwellers because of the barriers and security measures. This spatial segregation process is also transforming into a social segregation process. Cities are getting away from being the places of diversity and a shared common life. They are turning into places where people are segregating and getting away from each other. This trend has accelerated since 1990s in the world, and has become widespread since the 2000’s in Turkey, too. This study seeks to analyze and examine the spatial, individual and social effects of these new residential areas.

Keywords: Neo-liberalism, globalization, urban segregation, gated communities, the new-middle classes

* Bu çalışma, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde, Prof. Dr. Ayşegül Mengi danışmanlığında tamamlanan, “1980 Sonrası Yeni-Liberalizm ve Küreselleşmenin Etkisinde Yeni Bir Kentsel Gelişme Biçimi Olarak Güvenlikli Siteler: Konya Örneği” başlıklı doktora tezinden üretilmiştir. Desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Ruşen Keleş ve Prof. Dr. Ayşegül Mengi’ye sonsuz saygı ve teşekkürlerimle.

Giriş

Kapitalizmin son iki yüzyıllık tarihi, iki ayrı uzun süreçte, iki farklı küreselleşme evresinin gerçekleşmiş olduğunu göstermektedir. Bu evrelerden ilki 18. yüzyıl sanayi devriminin teknolojik gelişmelerini takiben, 1870–1914 arasında dünya mal ve finans piyasalarında hüküm sürmüştür. Birinci ve İkinci Dünya Savaşları ve ulus devletlerin görece bağımsız kalkınma ve ticaret politikaları ile şekillenen 1914–1970 ara döneminden sonra ise, dünyada yeni bir küreselleşme sürecine girilmiştir (Yeldan, 2002: 22). Bu yeni süreç, kapitalizmin yeni bir biçimi olarak ifade edilen “yeni-liberalizm” (Köse ve Karahanoğulları, 2005: 24) ya da “neo-liberal küreselleşme ideolojisi” (Yeldan, 2002) olarak adlandırılmaktadır. Temelde devlet müdahaleciliğinin ve merkezîyetçi yapının özgürlüklerin önünde engel oluşturduğu ve bu nedenle, devletin etkinlik alanının sınırlandırılması gerektiği düşüncesini temel alan (Yayman, 2000) bu akım, ortaya çıktığı dönemden günümüze kadar, küreselleşme olgusuyla beslenerek, tüm toplumları ve yaşam biçimlerini etkisi altına alan dünya ölçeğinde tek ve mutlak bir siyaset ve ekonomi biçimi olarak yaygınlık kazanmıştır (Köse ve Karahanoğulları, 2005: 24).

Yeni-liberalizmin yükselişiyle birlikte, uygulanmakta olan toplumsal politikaların etkinliğinin açık bir biçimde azaltıldığı ve buna bağlı olarak da, toplumsal eşitsizliklerin daha önce hiç olmadığı kadar belirgin hale geldiği görülmektedir. Kentler, bu süreçte eşitsizliğin en belirgin biçimde gözleendiği mekânlar olarak öne çıkmaktadır. Kentsel kaynakların, farklı toplumsal kesimler arasında paylaşımındaki eşitsizlikler artarken; bir tarafta kent yoksulluğu derinleşerek yaygınlaşmakta; diğer tarafta zenginlik kutuplaşarak ayrışmaktadır. Bu süreçte, geleneksel orta sınıf da kendi içinde ayrışmaktadır. Orta sınıfın önemli bir bölümünün geliri azalırken, küçük bir bölümünün de geliri aşırı artarak, konumu üst sınıfa yaklaşmaktadır. Kentsel bütünleşmeyi aşındıran bu durum, beraberinde rant gruplarının oluşumunu da getirmekte ve kenti bu gruplar yeniden biçimlendirmektedir.

Türkiye’de de, böyle bir toplumsal ve mekânsal dönüşüm süreci, dünyadaki gelişmelerle paralel biçimde ve büyük bir hızla gerçekleşmektedir. Gerçekleştirilmekte olan büyük ölçekli kentsel yenileme ve dönüşüm uygulamaları, kentsel alanda uluslararası sermayeye yer açıl-

ması, kentlerin içinde ya da çevresinde inşa edilen ayrıştırılmış lüks yaşam alanları vb. uygulamalar, bu mekânsal dönüşüm sürecinde önemli bir rol üstlenmektedirler.

Bu çalışmanın konusunu oluşturan güvenli site olgusu, tam da bu noktada gündeme gelmektedir. Üst ve üst-orta sınıfa yönelik olarak inşa edilen güvenli siteler, kentlerde görülen bu yeniden biçimlenme sürecinde temel mekânsal örgütlenmelerden biri olarak değerlendirilmektedir.

Çalışmada öncelikle, yeni-liberal sürecin günümüz kentlerini nasıl dönüştürdüğü ve kentlerin bu süreçte nasıl bir rol üstlendikleri ele alınmaktadır. Dünyadaki gelişmelere paralel biçimde, Türkiye kentlerinin bu süreçten nasıl etkilendikleri, hangi “yeni” mekânsal, sosyal ve ekonomik olguların gündeme yerleştiği ve bu olguların kentler ve kentliler üzerindeki etkilerine değinilerek, sözü edilen olgulardan biri olarak güvenli site konusuna odaklanılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, yeni-liberal küreselleşme sürecinde kentlerin önemli unsurlarından biri haline gelen güvenli lüks sitelerin farklı düzlemlerdeki yansımalarının araştırılması çalışmanın temel amacıdır. Bu amaçla, çalışma kapsamında gerçekleştirilen bir alan araştırması ile de olgunun pratikteki durumu çözümlenmeye çalışılmaktadır.

1. Yeni-liberalizm, Küreselleşme ve Kentlerin Dönüşümü

Yeni-liberal yeniden yapılanma sürecinin küreselleşmeden güç aldığı 1990’lardan itibaren, kentleşme tarihinde yeni bir döneme girilmiştir. Yeni-liberalizmin ve küreselleşmenin ürünü olduğu için bu dönemin kenti “yeni-liberalizmin kenti” (Doğan, 2002) olarak nitelendirilebilir.

Gerçekten de, yeni-liberal politikaların uygulanma ve küresel ekonominin yaygınlaşması sürecinde kentler, yeni ve önemli işlevler üstlenir hale gelmişlerdir. Küreselleşme bir yandan sermayenin dolaşım kapasitesini artırırken, bu hareketlilik, kısmen küreselleşmenin üretildiği, yani küresel sermaye dolaşımına teknolojik, kurumsal ve toplumsal altyapının sağlandığı belirli kentler tarafından mümkün kılınmaktadır (Geniş, 2007: 69-70).

Bu durum, akademik yazında son yılların üzerinde en çok tartışılan konularından biri olmuştur. İlk olarak, Friedman’ın (1996) formüle ettiği

biçimiyle, dünya kenti, “mega kapital”in (Savran, 2009) kendisine merkezi ya da bölgesel operasyon üsleri olarak seçtiği, iletişim ağlarıyla birbirine bağlanmış, yüksek iş merkezlerinin ve “hipermekânların” (Jameson, 2009) fiziksel mekâna egemen olduğu, yüksek nitelikli işgücünün ve kozmopolit bir nüfusun yaşadığı, uluslararası ölçekte konut ve eğlence mekânları içeren, dünyadaki sermaye ve enformasyon akımlarının denetlendiği bir merkezdir (Doğan, 2005: 24-25). Öte yandan, ortaya çıkan bu kozmopolit yapı, beraberinde çelişkili durumları da getirmektedir (Atvur, 2008: 237). Bu yönüyle dünya kentleri bir yanda zenginliğin belirli kesimlerde yoğunlaştığı, diğer yanda da yoksulluğun ve sefaletin etki alanını genişlettiği mekânlar olarak, adeta birer “janus”² görünümündedir.

Dünya kentlerinden farklı olarak, turizm, ticaret, eğitim ve bilişim gibi farklı küresel akışlara eklenen ve bu alanlarda uzmanlaşan kentler de ortaya çıkmaktadır (Geniş, 2007: 72). Bu süreçte kentler, akışkanlığı artan uluslararası sermayenin yatırım alanlarını artırabilmek için adeta birer “yarışçı” gibi başka kentlerle rekabet etmekte ve böylelikle küresel ölçekte kentler arası yarış atmosferi yaratılmaktadır (Hacısalıhoğlu, 2000: 124). Bu yarış ortamında, sermayenin özellikle belirli kentlerde toplanması, kent toprağının yüksek rantlar üretmesi ve kentsel hizmetlerin piyasa koşullarında sunulması nedeniyle kentte yaşamın maliyeti yükselmektedir. Böylece kente ayrıcalık kazandıran olanaklar, kent yoksulları için daha da erişilemez hale gelmiştir (Castells, 1997).

Bu bağlamda, yeni-liberalizmin kentinde yalnızca gökdelenlerin, lüks rezidansların, plazaların yer almadığı “janus”un diğer yüzünde ayrışma, kutuplaşma, yoksulluk, yoksunluk ve sefaletin tüm çıplaklığıyla görünür hale geldiği yadsınamaz bir gerçekliktir. Bu nedenle, yeni-liberalizmin kenti dönüştürme süreci ele alınırken, ekonomik, toplumsal ve mekânsal boyutların bir arada değerlendirilmesi bir gerekliliktir. Toplumsal sınıfsal yapıdaki değişimler, alt-sınıfların niceliksel olarak artması, orta-sınıfın aşınması, yeni bir orta-sınıfın gündeme gelmesi, ötekileştirme, dışlama ya da bütünleşme sorunları, toplumsal ayrışmanın mekânsal olarak da belirgin hale gelmesi, tüketim kültürünün etkileri, kent-

² Antik Yunan’da bir yüzü gülen, diğer yüzü ağlayan heykel (Çınar, 2000: 87).

sel rantlar gibi birçok parametrenin birbiriyle ilişkili olduğu, birbirinden tamamıyla bağımsız değerlendirilemeyeceğinin altının çizilmesi gerekir.

Sözü edilen olguların odağında, “kent güvenliği” sorunu yer almaktadır. Yeni-liberal sürecin kentler üzerindeki etkilerinden biri de, artan eşitsizliklerin doğal bir sonucu olarak, kentlerde suç oranlarındaki artış ve toplumda bir suç korkusu oluşmasıdır. Bu süreçte güvenlik algısı da değişmiş, özellikle “yaşam alanlarında güvenlik”, en önemli konulardan biri haline gelmiştir. Yeni-liberal aktörler bu durumdan da yararlanmayı bilmiş; değişen güvenlik algısı üzerinden yeni kâr alanları yaratarak, oluşturulan yeni tüketim kalıpları aracılığıyla bu durumu beslemiştir. Güvenliğe olan ilgi, bu konuda üretim yapan firmaları çeşitlendirmiş, gerek özel, gerek kamusal alanda bu kaygıyla mekânlar yeniden biçimlendirilmeye başlanmıştır. Mobese kamera sistemiyle sokak ve caddele- rin kontrol edilmesinden alışveriş merkezleri ve plazalara kadar tüm kamusal mekânlara, güvenlik temelli inşa edilen yeni yaşam alanlarına kadar, güvenlik endüstrisi yeni-liberalizmin kentinde görünür hale gelmiştir.

1.1. Yeni-liberalizmin “Yeni” Yerleşimleri: Güvenlikli Siteler

Genel olarak; “duvarlar, parmaklıklar veya bariyerlerle çevrelenmiş, kamuya açık olmayan, güvenlik sistemleriyle korunan, kontrollü bir girişe sahip, yerleşim alanları” (Blakely ve Snyder, 1997) olarak tanımlanan güvenlikli sitelerin temel özellikleri, kentlerin çevrelerinde veya merkezlerinde konumlanabilmeleri; giriş-çıkışların 24 saat denetlenmesi; kamusal alanlar olarak algılanan sokaklara, yürüyüş yollarına, parklara, sosyal aktivite alanlarına site dışından insanların girişlerinin kısıtlanması, yani kamusal alanların bir anlamda özelleştirilmesi; sitelerin, havuz, koşu-yürüme yolu, açık-kapalı spor alanları, sağlıklı yaşam merkezleri, sinema, tiyatro gibi farklı sosyal aktiviteler için ortak sosyal alanlar içermeleri (Candaş, 2007: 22-25) ve “homojenliğin hâkimiyet alanları” (Pérouse, 2011: 135) olarak sitelerin, benzer hale gelmeyi, aynılaştırılmış yaşam tarzını, korunaklı ve seçkin yaşam alanlarını sunmaları biçiminde sıralanmaktadır.

Bu özellikleriyle güvenlikli sitelerin ortaya çıkışını 1980’lerden itibaren yaşanan yeni-liberal dönüşümlerle açıklamak yaygın bir düşüncedir (Geniş, 2009: 121). Bu süreçte varlıklarını artıran gruplar, kendilerini

toplumun diğer kesimlerinden, diğer bir ifadeyle “kentten geri kalanından” yalıtılan ve “üretilmiş” bir kimlik şemsiyesi altında toplanmak amacıyla, güvenlikli sitelere çekilme eğilimi içine girmişlerdir. Bunu fark eden emlak ve inşaat piyasası ise oluşturulan bu tüketici kesime hitap edecek konut alanları üretmeye girişmişlerdir. Bu girişimin sonucu olarak, güvenlikli sitelerin “yaşam tarzı” kurgusu ile serbest piyasa dinamikleri içinde oluşturulması ve varlıklı gruplara pazarlanması, dolayısıyla da bunun için bir tüketici kitlesinin oluşturulması söz konusudur (Özgür, 2006: 50).

Bu yapılırken, güvenlikli sitelerin sözü edilen tüketici kitlesine sunduğu kimi olanakların altı çizilmektedir. Bu olanaklardan en önemlisi, bu yerleşim alanlarına adını veren “güvenlik” temasıdır. Nitekim konuya ilişkin yazında da, sıklıkla – ve beklenildiği gibi – “güvenlikli” sitelerin temel oluşum nedeni olarak, “güvenlik” gösterilmektedir. “Ev”in inşa edilme nedeni öncelikli olarak güven duygusudur. Bundan dolayıdır ki, bireylerin toplumsal çatışma ve suçtan ya da doğal felaketlerden korundukları bir mekân idealiyle inşa edilen güvenlikli siteler, pazarlanırken, öncelikle “güvenliğe” vurgu yapılmaktadır (Alver, 2007: 103-104).

Yazında, güvenlikli sitelere ilişkin yapılan çalışmaların neredeyse tamamında, güvenlik kadar seçkinliğin de, sitelerin tercih edilmelerinde belirleyici olduğu görüşü geçerlidir. Güvenlikli bir siteden ev alma ya da böyle bir siteye yerleşmede, yalnızca maddi bir yaşam çevresi satın alınmanın ötesinde, seçkinliği simgeleyen bir yaşam biçiminin de satın alınması söz konusudur. Bu bağlamda; sitelerin pazarlama stratejileri belirlenirken; “modernlik”, “yaşam tarzı” ve “seçkinlik” gibi unsurlar da öne çıkarılmaktadır (Alver, 2007; Bali, 2007; Çizmeci ve Çınar, 2009).

1.2. Türkiye Kentlerinde Yeni-liberal Yansımalar

Dünyadaki gelişmelerle benzer biçimde, 1980’lerden itibaren Türkiye, küresel gelişmelerden oldukça etkilenmiş ve bu dönemden sonra, yeni-liberal ekonomik politikalar uygulanmaya başlanmıştır. Bu yıllardan itibaren, Türkiye’de zengin ile yoksul arasındaki farklar giderek daha fazla belirginleşmiş; bir yandan göç, diğer yandan yoksulluk, özellikle kentsel alanda, kutuplaşmanın derecesini artırmıştır (Bali, 2007; Kurtuluş, 2003; Öncü ve Keyder, 2003).

Bu durum, mekânda da parçalanmaya yol açmıştır. Bu süreçte, farklı gelir gruplarından insanların bir arada yaşadıkları geleneksel mahalleler anlamını yitirmeye başlamış (Alada, 2007); yaşam alanı olarak konut da dönüşmüştür. Bir yandan üst ve orta gelir gruplarını hedefleyen konutlarda seçenekler çeşitlenirken, diğer yandan da eskisinden farklı biçimde gecekondulaşmanın yerine, kamusal aktörlerin ve büyük ölçekli inşaat şirketlerinin işbirliği ile orta ve üst gelir gruplarına hitap eden konut alanları, özellikle kentlerin çevresine yayılmaya başlamıştır. Böylece, kentlerdeki yalıtılmış yaşam alanları, artık zenginlerle yoksulların birbirlerini görmediği, birbirleriyle temas etmeyecekleri bir biçimde yeniden düzenlenmeye başlanmıştır. Yine bu süreçte, konut, insanların sadece barınma ihtiyacını gideren bir ürün olmaktan öteye geçmiş, tüketicinin toplumsal hiyerarşideki statüsünü belirleyen temel göstergelerden biri haline gelmiştir (Çizmeçi ve Çınar, 2009). Öte yandan, eskiyen kent merkezindeki yapılar kamusal aktörlerin inşaat şirketleriyle yaptıkları işbirliği ile kentsel dönüşüm, soylulaştırma, kentsel yenileme, vb. uygulamalar adı altında -çoğu zaman dar gelirli kesimlerin yerlerinden edilmeleleriyle- yine üst gelir gruplarının hizmetine sunulmuştur.

Öngörülebileceği üzere, Türkiye’de güvenli siteler ilk kez 1990’ların sonlarından itibaren, İstanbul’da görülmüş, giderek Ankara ve İzmir gibi metropollere de sirayet etmiştir. Yüksek gelir gruplarına yönelik olarak inşa edilen güvenli siteler, ister kentin merkezinde, isterse çevresinde yer alsınlar, ya da uydu-kent konumunda olsunlar, Türkiye’de, özellikle de metropollerde, birer çekim merkezi haline gelmişler, merkezi ve yerel yönetimlerin bu siteleri destekleyici uygulamaları aracılığıyla da kentsel gelişimi yönlendiren yerleşim alanları olarak belirmişlerdir.

Türkiye’de sözü edilen üç büyük kentin dışında, ekonomik yönden gelişme göstermiş, gerek sanayisi, gerekse de yerel üretim alanlarıyla metropollerle yarışmaya başlayan kimi büyük kentlerin de güvenli site olgusuyla karşı karşıya bulunduğu ifade edilmelidir. Bu gelişme, Kayseri, Konya, Bursa gibi geleneksel Türk kentlerinin toplumsal dokularında yeni bir unsur olarak yer almaktadır (Alver, 2007).

2. “Yeni” liberalizmin Dönüştürdüğü “Eski” Bir Kent: Konya

Geçmişten günümüze kadar, hem coğrafi konum hem de ekonomik potansiyel olarak önemli kentlerden biri olan Konya, özellikle Selçuklu başkenti olduğu dönemden itibaren, hem ekonomik hem de demografik açıdan hızla gelişmiştir. Tarihsel süreç içinde kent, sunduğu ekonomik çeşitlilikten, bünyesinde barındırdığı farklı yaşam tarzlarına kadar özgün bir yapıya sahip olmuştur (Alver, 2007: 141-142).

Sözü edilen ekonomik çeşitlilik anlamında, kentte farklı sektörlerin önem kazandığı görülmektedir. Kent için, özellikle tarımın ve ticaretin önemi büyüktür. Bu sektörlerin yanında, son yıllarda, sanayi alanında kaydedilen gelişmelerle birlikte kent, özellikle küçük ve orta ölçekli sanayinin önemli merkezlerinden biri haline gelmiştir. Keyman ve Lorasdağı'nın da işaret ettikleri gibi, Konya, “1980’li yıllardan itibaren serbest piyasa ekonomisi temelinde, küreselleşmeye açılarak ve bireysel girişimciliği ön plana çıkartarak sanayi alanında önemli atılımlar yapmış bir kent”tir (2010: 18). Yeni-liberal ekonomik dönüşümlere olanca hızıyla eklenilen kent, aynı zamanda yaşam tarzı, kentleşme ve konutlaşma eğilimi bağlamında da hızla evrilmekte, kendine özgü yapısıyla küresel sisteme hızla entegre olmaktadır.

Gerçekten, *Financial Times*’ın bir yayını olan *Doğrudan Yabancı Yatırım Dergisi*’nin 2006-2007 yılında düzenlediği Geleceğin Avrupası Kentleri ve Bölgeleri yarışmasında, en iyi ekonomik potansiyele sahip kent kategorisinde Konya, Manisa’nın ardından, ikinci sırada yer almıştır. Yüksek sanayileşme oranı, görece olarak düzenli bir kent planlaması, güçlü bir sivil toplum ağı, yoğun ve zengin toplumsal sermaye ve dayanışma ağlarının çalışması gibi özelliklerle kent birçok bilim insanı tarafından da, hem muhafazakârlığın hem de modernleşmenin gözlemlendiği bir Anadolu modeli olarak değerlendirilmektedir (Keyman ve Lorasdağı, 2010: 111).

Öte yandan, Konya coğrafi konumu ve özellikleri itibarıyla ile yatay kentleşmeye oldukça elverişlidir. Buna karşın, Konya’da da konutun gelişimi Türkiye genelinden pek farklı olmamıştır. Konut konusunda diğer kentlerde olduğu gibi, geleneksel sistem ve modellerin dışına çıkılmı; özellikle rant ekonomisinin paralelinde hızla apartman modeline

doğru evrilmiştir.³ Geleneksel Konya evlerinin işlevlerini göremeyen apartman daireleri yeni bir yaşam tarzının oluşmasına yol açmıştır. Geleneksel yaşam tarzını apartman dairelerinde devam ettirme çabasına giren kentliler çok büyük daireler yaptırmış, ancak bu da yaşam tarzının gerektirdiği ölçüde taleplere cevap veremeyip hantal bir yığın olarak ortada kalmıştır. Alver'in (2007: 147-148) değerlendirmesine göre, kentin Meram bölgesinde bahçeli villaların artışı eski evlerdeki yaşam standardının modern bir tarzda da olsa geri dönüşüne işaret edebilir. Ancak eski evlerin yok oluşu ve yıktırılışına paralel bir biçimde yaşamın da değişmesi söz konusudur. Bugün Konya'nın geleneksel mahallelerinin her biri imara açılarak apartmanlaşmayı beklemektedir. Genellikle yoksul kesimlerin oturdukları bu mahallelerin imarı bekledikleri düşünülecek olursa, yakın bir zamana kadar geleneksel Konya evinin ancak kurtarılmış birkaç konak ve kerpiç evle sınırlı olacağı öngörülmektedir. Bu bağlamda apartmanlaşma, villalaşma, uydu-kentleşme ve siteleşme kıskacında evin değişimi toplumsal yaşamı da doğrudan etkilemektedir.

Toplumsal dönüşümlerin mekândaki izdüşümlerinden biri olarak güvenli sitelerin kentteki sayısı özellikle son birkaç yılda ciddi bir artış göstermiştir. 2000'lerin başında MÜSİAD Konutları'yla başlayan bu süreç, giderek hız kazanmış, bugün kentin hem merkezinde hem de çevresinde çok sayıda güvenli konut alanı yerleşime açılmıştır. Ayrıca yapım aşamasında olan güvenli konut alanları da pek yakında bunların arasında yerini alacaktır. Adeta kentin üst ve üst-orta gelir grubunu içine çekmekte olan bu yerleşimler, Konya'da mekânsal ve toplumsal ayrışmayı hızlandırıcı rol oynamaktadır.

Bu yerleşimler her kentte olduğu gibi Konya'da da bir değer olarak ortaya çıkmış ve diğer yerleşim modellerini kendine benzetme, dolayısıyla tektipleştirme, standartlaştırma etkisini göstermiştir (Alver, 2007: 148). Yeni inşa edilen birçok konut alanı, birkaç bloktan oluşan apartmanlar, rezidans türü yapılar ya da villalar duvarlarla, kapılarla, kame-ralarla ve güvenlik elemanlarıyla donatılmaktadır. Bu yeni yapı örnek-

---

³ Özellikle Meram ilçesi Konya'da az katlı ya da müstakil konutların yaygın olduğu ve çok katlı binaların yapımına izin verilmeyen bir bölge iken; son 10 yılda önemli bir bölümü güvenli sitelerin yoğun olduğu Meram bölgesinde yer alan çok katlı inşaat, toplu konut alanları ve sitelerin önü açılmış durumdadır.

ri, geleneksel mahalle aralarında inşa edilebildikleri gibi, kentin dış çevresinde ya da dışında da inşa edilebilmektedir.

Bu bağlamda kentin genelinde güvenlikli sitelerin gelişimi ele alındığında, Konya'nın merkez ilçelerinden biri olan Meram'da inşa edilen güvenlikli sitelerin, daha çok kent merkezinde ya da merkeze yakın yerlerde konumlandığı ifade edilebilir. Meram'da özellikle Havzan Mahallesi güvenlikli sitelerin yoğun bir biçimde konumlandıkları bir bölge niteliğindedir. Bölgenin en belirgin özelliği, kent merkezine yakın ancak merkezin kalabalığı, karmaşası ve kirliliğinden uzak, havadar, sakin ve seçkin bir mahalle olmasıdır. Bu bölgedeki siteler, ya çok katlı apartman bloklarından oluşmakta, ya da az katlı bloklar ve villalardan meydana gelmektedir. Konya'daki ilk güvenlikli site olan MÜSİAD Konutları da yine bu bölgede yapılmıştır. Bu ilk güvenlikli sitenin ardından, Havzan Beyzade Konutları, Sültem, Güzel Bahçe, Sertler, Altınel, Şehzade Siteleri ve Meram Yeni Yol Konakları inşa edilmiş ve son olarak da Altın Koza Sitesi tamamlanmıştır. Bölgede yer alan siteler; farklı büyüklükteki (3+1, 4+1, 5+1 vb.) dairelerden oluşan, çok katlı apartman blokları biçiminde inşa edilmiş, Meram Yeni Yol Konakları⁴ ise az katlı bloklar ve müstakil villalardan oluşan bir site olarak yapılmıştır. Bölgede, geçmişte hiçbir zaman çok katlı yapılara izin verilmediği halde, inşa edilen bu sitelerle birlikte, Havzan mahallesinin dört bir yanı apartman bloklarıyla çevrelenmiştir.⁵ Havzan mahallesinin devamındaki bölgede yer alan eski, yoksul mahalleler de, kentsel dönüşüm uygulamalarıyla yeniden düzenlenerek TOKİ konutlarına ayrılmış durumdadır. Yine Meram ilçesinin farklı bölgelerinde de az sayıda villalardan oluşturulmuş, güvenlikli sitelere rastlamak olasıdır. Konya'da en üst gelir grubuna hitap eden Asude Konakları, Ihlamur Konakları, Dört Mevsim Sitesi bunlara örnek verilebilir.

⁴ Araştırmanın örneklemini oluşturan iki siteden ilkidir. Blakely ve Snyder'ın (1997) güvenlikli sitelerin türlerine ilişkin yaptıkları sınıflandırmada “elit gruplar” olarak nitelendirdikleri sitelerin örneği olarak değerlendirilebilir. Konya'nın en gözde yaşam alanlarından biri olarak nitelendirilen Meram Yeni Yol Konakları'nın yapımına 2006 yılında başlanmış, sitede yaşayanların verdikleri bilgilere göre sitenin yapım süreci 2009 yılında tamamlanmıştır.

⁵ Havzan mahallesi, aynı zamanda mekânsal farklılaşmanın belirgin biçimde gözlenebildiği bir mahalledir. Lüks güvenlikli sitelerin hemen yanında, köhne, eski yıpranmış yapılara, tek katlı eski bahçeli evlere rastlamak olasıdır.

Konya'nın diğerk bir merkez ilçesi Selçuklu'dur. Selçuklu, aynı zamanda nüfus yoğunluğunun ve yüksek katlı apartman bloklarının en fazla olduğu ilçedir. Geçmişte orta ve alt gelir gruplarına yönelik gecekondulu önleme bölgeleri olarak oluşturulan Aydınlikevler, Dört No'lu Gecekondulu Önleme Bölgesi, Bosna Hersek Mahallesi gibi mahalleler bu ilçede yer almaktadır. Otogar, üniversite ve hastanelerin de bu ilçede yer alması, zamanla ilçenin kalabalıklaşmasına ve rantın yükselmesine neden olmuştur. Kent çevresinde inşa edilen bir alışveriş merkezi de zaman içinde bir çekim merkezi oluşturmuş ve bu bölgede güvenli sitelerin hızlı bir biçimde yaygınlaşmasını sağlamıştır. Kardelen, Tepe, Elitkent, Lalepark, Menekşe, Gesapark Siteleri, Tepe Villaları ve Prestij Konutları bu bölgedeki güvenli sitelerden birkaçıdır. Ayrıca kentin yaklaşık 10 km uzağında yer alan ve yörekent düşüncesiyle inşa edilmiş Garanti Konutları ya da diğerk adıyla Azra Tatil Köyü⁶ de Selçuklu ilçesine bağlıdır. Bunların dışında Selçuklu ilçesine bağlı olan ve kent merkezinde yer alan güvenli sitelerden bazıları da, Manolya ve Mavi Palmiye Siteleri, Selçuklu Rezidans, Selçuklu Kuleleri ve yapımı halen devam eden Gökkonaklar'dır.

2.1. Alan Araştırmasının Konusu, Amacı, Yöntemi, Evreni ve Örneklemi

Siteleşme eğiliminin belirgin bir biçimde gözlemlendiği Konya örneğinde, güvenli sitelerin etkilerinin saptanması ve analiz edilmesi amacıyla niceliksel yöntemin kullanıldığı bir alan araştırması gerçekleştirilmiştir. Araştırma evrenini, Konya'nın merkez ilçeleri olan Meram ve Selçuklu ilçelerinde yer alan güvenli sitelerde yaşayan 20 yaşını doldurmuş kişiler oluşturmaktadır. Araştırmada tesadüfî örneklem seçim yöntemi kullanılmıştır. Örneklemenin belirlenmesi aşamasında, henüz bir anket formu oluşturulmadan önce, konuyla ilgili olan öğretim üyesi, mimar, mühendis, vb. meslek gruplarına üye kişilerden ve konuyla ilgili

---

⁶ Araştırmanın örneklemini oluşturan iki siteden diğerkidir. Blakely ve Snyder'ın (1997) yaptıkları sınıflandırmada, "yaşam tarzı toplulukları" olarak betimledikleri sitelere bir örnek oluşturduğu düşünülen Garanti Konutları, Konya'da ilk defa kent merkezinden uzakta, uydu-kent olarak inşa edilmiştir. Zamanla bir çekim merkezi haline de gelen sitenin yakınında TOKİ konutları ve Beyhekim Devlet Hastanesi inşa edilmiş, bu faaliyetler de sitenin çekim merkezi olma özelliğini artırmıştır.

olmayan kentlilerden oluşan 15 kişilik bir grupla ön görüşme yapılmıştır. Bu görüşmelerde, kişilerin Konya’da güvenlikli site olarak ilk akıllarına gelen Meram Yeni Yol Konakları adlı site, aynı zamanda 2010 yılında kentteki en gözde site olarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler sonucu kent merkezinde yer alan, Konya’da üst-orta sınıfa yönelik bir yerleşim alanı olarak Meram Yeni Yol Konakları (MYVK) çalışma alanı olarak belirlenmiştir. Öte yandan, kentin dışında bir uydu-kent olarak oluşan, oluştuğu yerde bir çekim merkezi haline gelen, bilinen ilk ve tek örnek⁷ olarak Garanti Konutları da diğer bir araştırma alanı olarak belirlenmiştir.

Örneklem büyüklüğünün belirlenmesi amacıyla yapılan hesaplama göre; MYVK’nda en az 20; GK’nda da en az 95 kişiyle görüşülmesi öngörülmüştür.⁸ Bu doğrultuda, toplam 150 kişiye anket dağıtılması uygun görülmüş, geri dönen 140 anketten ise sağlıklı bir ölçüme imkân verecek olan 137 tanesinin araştırmada kullanılmasına karar verilmiştir. Çalışmada hedeflenen sayıya bu kadar yaklaşılabilmesinde, anketlerin cevaplandırılması aşamasında, anketlerin dağıtılıp yeniden toplanmasından (*self-report*) çok, bizzat yazarın kendisi ve anketörler tarafından anket formlarının katılımcılarla yüz yüze görüşülerek doldurulması önemli bir etken olmuştur.

2.2. Alan Araştırmasının Bulguları

Çalışmanın kapsamı gereği alan araştırmasının ayrıntılı bulgularına ve hipotez analizlerine burada ayrıntılı olarak yer verilmeyecektir. Bulgular genel hatlarıyla ortaya konulduktan sonra, çalışmanın önceki kısımlarında ele alınan konularla ve konuya ilişkin olarak gerçekleştirilmiş olan görgül araştırmalarla ilişkilendirilerek, genel bir değerlendirme yapılacaktır.

⁷ Garanti Konutları, yöre kentte ilk olarak inşa edilen güvenlikli sitedir. Ancak şu anda yapımına devam edilen bu tür sitelerin sayısı giderek artmaktadır.

⁸ Anketlerin sitelere göre dağılımında, sitelerde yer alan mevcut daire sayıları dikkate alınmış ve buna göre örneklem sayısı belirlenmiştir. Pilot çalışma sonrasında ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach's Alpha 0,6 (% 66,9) olarak bulunmuştur. Bu orana göre ölçeğin oldukça güvenilir olduğu ifade edilebilir.

A. Sitelerde Yaşayanların Genel Profili

Sitelere yaşayanların ekonomik sermayeleri göz önünde bulundurulduğunda, görece olarak homojen bir yapıda oldukları ifade edilebilir. Bununla birlikte, ekonomik sermayeleri açısından yakın olsalar da, bireylerin sitelerde yaşama gerekçeleri, amaçları ya da siteden beklentileri birbirlerinden oldukça farklıdır. Alver'in (2007) de Konya'da gerçekleştirdiği çalışmasında ele aldığı gibi, her birey veya aile, ortak amaçlar doğrultusunda sitelerde buluşmamaktadır. Aynı şekilde, siteyi tercih edenler arasında mesleki, ideolojik, ailesel, hemşehrilik gibi bağlar, diğer bir ifade ile topluluk (*community*) birliktelikleri bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Konya'da güvenli sitelerde yaşayanlar, kültürel, sembolik ya da sosyal sermayeleri açısından homojen bir görünüm sergilememektedirler. Güvenli sitelerde yaşayanların sosyo-ekonomik özellikleri, oturulan siteye göre de değişiklik göstermekte, sitelerin içinde yer aldıkları muhite, kent merkezine yakın ya da uzak oluşlarına, sakinlerinin kültürel, ekonomik ve sosyal sermayelerine göre farklılaşmaktadır. Güvenli sitede yaşayan aileler, genellikle az çocuklu, çekirdek ailelerdir. Güvenli sitede yaşayan aile reislerinin meslek dağılımında ağırlıklı oranı esnaf, tüccar ve serbest meslek sahipleri (% 26,9)⁹ olurken; avukat, doktor, mühendis, vb. profesyonellerin (% 15,4) ve öğretim üyelerinin oranının (% 10,8) da, bu orana yakın olduğu ifade edilebilir. Öte yandan, güvenli sitede yaşayan çalışan kadınların oranı (% 51,9) yüksektir. Sitelerde yaşayan kadınların çoğunlukla öğretmen (% 16,8), öğretim üyesi (% 3,8) ve avukat, doktor profesyoneller (% 8,4) oldukları görülmüştür. Güvenli sitede yaşayan bireylerin (aile reisi % 63 ve eşi % 48,5) eğitim düzeyleri yüksektir. Katılımcıların önemli bir bölümünün üniversite mezunu oldukları belirlenmiştir.

Güvenli sitelerde yaşayanların önemli bir bölümü (yaklaşık % 80'i) ev sahibidir. Ancak burada, sitelerde oturan kiracıların da site yaşamının yüksek maliyetlerini ve konutların kentin diğer yerlerinden daha yüksek olan kiralarnı karşılayabilecek gelire sahip olduklarının vurgulanması gerekir. Yine, katılımcıların önemli bir bölümünün (yaklaşık % 70'inin)

⁹ Yapılan görüşmelerde bu meslek grubunun önemli bir bölümünü, fabrikası ya da büyük ölçekli işletmesi olan kişilerin oluşturduğu gözlemlenmiştir. Ancak burada altının çizilmesi gereken nokta, bu meslek grubunda yer alan önemli bir oranda katılımcının da eğitim düzeyinin yüksek olduğudur.

oturdıkları konutun dışında, başka konuta sahip oldukları görülmüştür. Gelir düzeyini gösteren diğer bir ölçüt olarak otomobil sahipliği oranı % 90'dır. Örneğin, MYYK'nda bir katılımcının dışında, her hanede otomobil bulunurken, GK'nda otomobil sahipliği oranı % 90'a yakındır. Bununla birlikte, kent merkezinde yer alan MYYK'nda otomobil sahibi olma oranının ve her ailenin sahip olduğu otomobil sayısının fazla olmasına karşın, yörekente yer alan GK'nda bunun tersine, otomobil sahibi olma oranının ve her ailenin sahip olunduğu otomobil sayısının daha az olması ilgi çekici bir bulgudur. Ancak, bu durumu her iki site arasındaki gelir düzeyi farklılığıyla ilişkilendirmek olasıdır. Bu bağlamda, MYYK ve GK'nda yaşayanlar arasında gelir düzeyi bakımından belirgin bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucu MYYK'nda oturanların % 31,4'ünün gelirinin 7500 TL ve üstü olduğu belirlenirken, GK'nda bu oranın ancak % 2,9 olduğu görülmektedir. Buna karşın, gelirinin 2500 TL'nin altında olduğunu belirtenlerin oranı GK'nda % 44,1 iken; MYYK'nda 2500 TL ve altında geliri olan yoktur.¹⁰

B. Site Yaşamına İlişkin Öyküler

Sitelerde yaşayan bireylerin siteye ilişkin öykülerinin belirlenmesi için de farklı sorular sorulmuştur. Kişilerin önceki konutlarının niteliği, onların güvenlikli siteye taşınma nedenleri hakkında fikir verebilir. Daha önce yine bir güvenlikli sitede yaşadığını belirtenlerin oranı da % 10 civarındadır. Bu bağlamda, güvenlikli sitede yaşamak, bu kişiler için yeni bir durum değil, “deneyimlenmiş” ve “memnun kalınmış” bir durumdur. Daha önce yine bir güvenlikli sitede yaşadığını belirten katılımcılardan bir bölümü, daha önce Beyzade Sitesi, MÜSİAD Konutları gibi sitelerde yaşadıklarını, bu siteler eskidiği için, daha yeni olan MYYK'na taşındıklarını ifade etmişlerdir. Diğer taraftan, sitede yaşayanların çok önemli bir bölümü (% 82,5), şu anda oturdukları siteye apartman dairelerinden taşındıklarını belirtmişlerdir.

¹⁰ Anket formunda, katılımcılara gelir durumuna ilişkin olarak sorulan soruda, (2010 yılı için) en az 2500 ve altı, en çok 10000 ve üzeri olarak seçenekler sunulmuştur. Bununla birlikte birçok katılımcının gelir durumuna ilişkin bilgi vermekten kaçındığı ya da gelir durumunu olduğundan daha düşük olarak belirttiği araştırmacı tarafından sıklıkla gözlemlenmiştir.

C. Sitelerin Tercih Nedenleri

Sitelerin öncelikli tercih nedeninin güvenlik olduğu yönünde ağırlıklı bir görüş olmasına karşın, Angora evleri üzerinde yapılan bir çalışmada (Şanlı, 2008), sitenin asıl tercih nedeninin daha çok doğa içinde yaşam ve rahatsız edilmeyecekleri bir sosyal ortam olduğu belirlenmiştir. Ancak, Konya’da görüşülen kişilerin çok büyük bir oranı, güvenlik nedeniyle bu siteleri tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların siteye taşınma nedenlerinden en önemlileri¹¹, çevrenin temiz ve düzenli olması (% 95,6), evin konforlu ve kullanışlı olması (% 92,7), depreme dayanıklı olması (% 86,13), otoparkının bulunması (% 86,8), güvenli olması (% 78,1), seçkin olması (% 62), spor olanaklarının olması (% 77,4), site içi komşuluk ilişkilerinin iyi olması (% 54,7) ve sitede ev almanın akıllıca bir yatırım olarak değerlendirilmesidir (% 66,4). Öte yandan, katılımcıların gelir dağılımı dengesizliklerinin kendilerini ve ailelerini rahatsız etmesi, kendi gibi insanlarla birlikte olmak, site yaşamının kendilerine saygınlık kazandırıyor olması gibi nedenleri “önemsiz” olarak değerlendirdikleri görülmüştür.

D. Siteden Memnuniyet

Katılımcıların siteden memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi de alan araştırması kapsamında ele alınan temel konulardan biridir. Buna yönelik olarak tekrar bir tercih yapmaları gerekirse, yine bu sitede oturmayı tercih edip etmeyecekleri, sitede yaşamaktan memnun olup olmadıkları, muhitten memnuniyet dereceleri, siteden taşınmayı düşünüp düşünmedikleri ve bu kararın nedenleri ve site yaşamını yakınlarına tavsiye edip etmeyeceklerine yönelik sorular sorulmuştur. Katılımcıların genel olarak site yaşamından memnun oldukları, siteden taşınmayı çoğunlukla düşünmedikleri ve sıklıkla yakınlarına da site yaşamını önerdikleri görülmüştür. Bununla birlikte yapılan analiz sonucu, *bireylerin, MYYK’nda ya da GK’nda yaşamalarına göre muhitten memnun olma durumları farklılaştığı* görülmektedir. Kent merkezine yakın, seçkin bir muhitte konumlanmış olan MYYK ile, yöre kentte yer alan GK’nın “muhit” açısından farklılığı söz konusudur. Ancak, site ya da konut tercihi yaparken, muhit ölçütü-

¹¹ Sitenin tercih nedenlerine ilişkin olarak sorulan derecelendirme sorusuna, “önemli” ya da “çok önemli” biçiminde cevap veren site sakinlerinin toplam oranıdır.

nü temel alan katılımcıların yanında, kentten uzak olmayı seçen ve muhitin dışındaki ölçütler doğrultusunda karar veren katılımcılar bulunduğu da altı çizilmelidir. Yapılan analiz sonucunda, MYYK’nda oturan katılımcıların çok yüksek bir oranı (% 89,7’si) muhitten memnun olduklarını ifade ederlerken; GK’nda oturan katılımcıların sınırlı bir kısmı (% 17,4) muhitten memnun olduklarını dile getirmişlerdir. Öte yandan, “güvenlikli sitelerde yaşayan bireylerin, daha önce yaşadıkları mekân ile şu anda oturdukları siteden memnun olma durumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu”na ilişkin hipotezin de doğrulandığı görülmüştür. Buna göre; daha önce bir güvenlikli sitede yaşamamış olan kişiler arasında siteden memnun olanların oranı % 86 gibi çok yüksek bir rakamdır. Diğer taraftan, daha önce güvenlikli bir sitede yaşamış olan kişilerin oturdukları siteden memnuniyet düzeyleri % 68,8’dir. Dolayısıyla, site yaşamının sağladığı olanakların daha önceki yaşadıkları mekânın sağladıklarından daha iyi olması, kişilerin memnuniyet düzeylerini olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

E. Site Yaşamına Atfedilen Değer ve Seçkinlik Algısı

Katılımcıların siteye ve site yaşamına ilişkin duygu ve düşüncelerinin ölçülmesine yönelik olarak, onların siteye karşı hissettikleri aidiyet duygusunun, siteyi kentteki diğer yaşam alanlarına göre nasıl değerlendirdiklerinin, ayrıcalıklı hissetme durumlarının belirlenmesine yönelik sorular sorulmuştur. Kendini site yaşamıyla özdeşleştirme ve kendini siteye ait hissetme duygusu, bireylerin site yaşamından memnuniyetlerinin de önemli bir göstergesidir. Buna göre, katılımcıların siteye karşı yüksek bir oranda aidiyet hissettikleri (%87,6) görülmüştür.

Katılımcıların seçkinlik algılarını ölçmeye yönelik olarak; “Sizce sitede oturanların taşınması gereken bazı nitelikler olmalı mı?”; “Bu sitede oturmak sizi ayrıcalıklı hissettiriyor mu?”; “oturduğunuz siteyi kentin diğer oturma alanlara göre nasıl tarif edersiniz?” gibi sorular yöneltilmiştir. Bu sorular aracılığıyla, bireylerin seçkinlik algıları ölçülmeye çalışılmış, ancak katılımcıların bu konudaki düşüncelerini doğrudan dile getirmekten kaçındıkları gözlemlenmiştir. Bu durum, çalışmanın niceliksel yöntemle yapılmasının getirdiği doğal bir sınırlılık olarak değerlendirilmelidir. Çalışma nitel araştırma biçiminde gerçekleştirilseydi, katılımcıların seçkinliğe ilişkin gerçek algılarının saptanması daha kolay olabilirdi. Öte yandan, nitelik-

sel yöntemin daha az sayıda kişiyle görüşme olanağı vermesi de bu yöntemin genel bir yargıya ulaşma konusunda önemli bir sınırlılığını oluşturmaktadır.

Güvenlikli sitelere ilişkin yapılan çalışmaların neredeyse tamamında, güvenlik kadar seçkinliğin de, sitelerin tercih edilmelerinde belirleyici olduğu görüşü geçerlidir. Örneğin, Kurtuluş (2005: 161-186) çalışmasında, sitede konut tercihi yapılırken, yalnızca maddi bir yaşam çevresi satın almanın ötesinde, seçkinliği simgeleyen bir yaşam biçiminin de satın alındığını ifade etmektedir. Araştırmaya göre, burada yaşayanlar, bir yaşam biçimi oluşturmaktan çok, kendileri için yaratılmış beğeni ve rutinlerden oluşan hazır bir yaşam biçimini satın almaktadırlar. Konya örneğinde de benzeri bir durum söz konusudur. Katılımcıların kendilerini site yaşamıyla özdeşleştirmeleri, tercih nedenleri gibi veriler de bu yargıyı doğrular niteliktedir. Bu bağlamda, *bireylerin güvenlikli siteleri tercih etmeleri ile site yaşamının kendilerini ayrıcalıklı hissettirdiği algısı* arasında anlamlı ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan analizde, beklenildiği gibi, bireylerin tercih nedenlerinden birini oluşturan seçkinlik ile kendilerini ayrıcalıklı hissetmeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Yine, *güvenlikli sitelerde yaşayan bireylerin, kendilerini ayrıcalıklı hissetme durumları ile yaşanan mekânın seçkin bir muhitte yer almasına önem vermeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu* yönündeki hipotezin geçerliliği gözlemlenmiştir. Buna göre, muhitin seçkinliğinin önemli olduğunu düşünen geniş bir kesimin, aynı zamanda kendilerini ayrıcalıklı hissettikleri görülmektedir.

Kendi gibi insanlarla bir arada yaşama isteği, güvenlikli sitelerin tercih edilmelerinde önemli bir konudur. Araştırma kapsamında, *böyle bir konuya verilen önemle, kişilerin kendilerini ayrıcalıklı hissetmeleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığına* yönelik olarak yapılan analiz sonucunda, kendilerini ayrıcalıklı hissedenler (% 70,1) arasında, kendi gibi insanlarla bir arada olma durumuna önem verenlerin oranı (% 53) daha fazla iken, ayrıcalıklı hissetmediklerini (% 24,8) ifade edenlerden, kendi gibi insanlarla bir arada olma durumuna önem verenlerin oranı (% 26,8) azdır.

Diğer taraftan katılımcılar, oturdukları siteyi kentin diğer yerleriyle karşılaştırırlarken; ağırlıklı olarak; “güvenli”, “huzurlu” ve “temiz” nitelendirmelerini yapmaktadırlar. “Seçkinlik” ve “konfor” da çoğunlukla

katılımcıların siteyi diğer yerlerle karşılaştırdıkları kavramlardır.

F. Güvenlik Algısı

Sitelerin öncelikli tercih edilme nedenlerinden ve bu anlamda temel pazarlama stratejilerinden biri olarak güvenlik algısının, sitede yaşayanlar açısından hangi düzeyde olduğunun ortaya konulabilmesine yönelik olarak çeşitli sorular oluşturulmuş, alınan cevaplar doğrultusunda, güvenlik algısına yönelik çıkarımlarda bulunulmuştur. Çalışmada, özel güvenlik sistemleri kullanılarak, sitelerde yaşayanlara güvenli ve ayrıcalıklı bir yaşam sunulduğu şeklindeki bir ön kabulden hareket edilmektedir.

Katılımcıların önemli bir oranı (% 94), kendini yaşadığı sitede güvende hissettiğini ifade etmiştir. Buna karşın, yaşadıkları sitede alınan güvenlik önlemlerini yeterli bulmadığını belirtenlerin oranı % 57,7 gibi yüksek bir orandır. Bu bağlamda, *güvenlikli sitelerde yaşayanların alınan güvenlik önlemlerini yeterli bulmalarıyla, kendilerini güvende hissetmeleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına ilişkin hipotezin analizi sonucunda, güvenlik önlemlerini yeterli bulan katılımcıların %90'ının aynı zamanda kendilerini güvende hissettikleri görülmektedir.* Alınan güvenlik önlemlerinin yeterli olmadığını düşünen katılımcıların yarısı ise her şeye rağmen kendilerini güvende hissettiklerini belirtirlerken, diğer yarısı da güvende hissetmediklerini ifade etmişlerdir.

Diğer taraftan, suçtan arındırılmış mekânlar olarak algılanan güvenlikli sitelerde suçun meydana gelip gelmemesi konusu, bireylerin güven algılarının biçimlenmesinde önemli hale gelmektedir. Site içinde herhangi bir suçun işlendiğini duyan ya da bilen site sakinleri kendilerini daha az güvende hissederlerken; site içinde herhangi bir suçun işlendiğine tanık olmayan ya da suça ilişkin bir duyumu olmayan ya da bilmeyen site sakinleri, kendilerini daha çok güvende hissetmektedirler.

G. Site içi Sosyal Paylaşım-Etkileşim

Katılımcıların site yaşamıyla ve site sakinleriyle bütünleşme düzeylerinin ölçülmesi amacıyla sorulan sorular ve alınan cevaplar doğrultusunda, site içi etkileşimlerine ilişkin genel bir fikir edinmek mümkün olmuştur. Genel olarak, katılımcılar komşularla olan ilişkilerini “iyi”

olarak tanımlamışlar, önemli bir grup ise (%70'i aşkın) komşularıyla zaman zaman ya da sıklıkla görüştiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, yapılan analiz sonucunda, kadınların komşularıyla görüşme sıklığının erkeklerle göre daha fazla olduğu görülmüştür. Öte yandan, *MYYK'nda ve GK'nda oturan bireylerin komşularıyla az görüşme/ hiç görüşememe nedenleri farklılık göstermektedir*. Komşularla ilişkilerin az olması ya da olmaması durumunun temel nedeni zaman yetersizliği olmakla birlikte, oturlan sitedeki komşuların profili de bu tercihi etkilemektedir.

Bu noktada, Danış'ın (2002) İstanbul'da gerçekleştirdiği çalışmasında, sitelerde yakın ilişkiler kurulmadığı, güven ve katılıma dayalı bir mahalleli ya da site sakini kimliğinden söz edilemeyeceği saptamasının, Konya örneğinde de geçerli olduğu ifade edilebilir.

H. Site dışı Sosyal Paylaşım-Etkileşim

“Mekânsal ayrışmanın bir boyutu olarak güvenli siteler Konya'da toplumsal bir ayrışma yaratır mı?” sorusuna Alver, sitelerin mekânsal ayrışmanın dışında, kaçınılmaz olarak toplumsal ayrışmaya da yol açtığı yönünde bir çıkarımda bulunmaktadır. Bunu yaparken de, sitelerin ayrışmış, yalıtılmış, “steril” bir yaşamı meydana getirdiğini ve bunu özendirdiğini, bunun sonucunda da toplumsal bir ayrışmanın ortaya çıktığını ifade etmektedir (Alver, 2007).

Ancak, burada güvenli sitelerde yaşayanların, kentle, toplumla, “öteki” ile kurdukları ilişkiler arasında belirgin farklılıklar olduğuna vurgu yapılmalıdır. Kimileri kentten tamamen izole olmayı seçerlerken; kimileri de mahalleliyle ve akrabalarıyla ilişkilerini devam ettirmektedirler. Bu bağlamda, ayrışmanın hangi düzeyde olduğunun ölçülmesini sağlamak amacıyla, katılımcıların kentle ilişkileri, diğer bir araştırma sorusunu oluşturmuştur. Katılımcıların ev-iş-alışveriş merkezi üçgeninde yaşadıkları ve kentle olan ilişkilerinin sınırlı olduğu varsayımından hareketle, sorulan sorulardan elde edilen bulgular, bu ön kabulü doğrular niteliktedir. Bu bağlamda katılımcılara; “mutfak alışverişlerini nereden yaptıkları”, “serbest zamanlarını daha çok hangi mekânlarda geçirdikleri”, “mahalleyle olan ilişkileri”, “yerel gündeme olan ilgileri” gibi sorular yöneltmiştir. Katılımcıların, beklenildiği gibi alışverişlerini çoğunlukla büyük marketlerden yaptıkları saptanmıştır. Serbest zamanla-

rını da ağırlıklı olarak evde, site içi alanlarda ve alışveriş merkezlerinde geçirdiklerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların ayrışma eğilimlerinin olup olmadıklarını belirlemeye yönelik olarak, sitenin içinde bulunduğu mahalle sakinlerini değerlendirmeleri istenmiştir. Katılımcıların çoğu (% 55), mahalle sakinleriyle herhangi bir sorunu olmadığını belirtmiş; yaklaşık onda biri ise mahalle sakinlerinin sitede oturanlara karşı tepkili davrandıklarını dile getirmiştir. Ayrıca, katılımcılara mahalleden görüştükları kişiler olup olmadığı da sorulmuştur. Yüksek bir oranda katılımcının (% 73) mahalleden kişilerle görüştükları belirlenmiştir. Yine toplumsal ayrışma düzeyinin belirlenmesine yönelik olarak, mahalle sakinleriyle görüşmeyenlere bunun nedeni sorulmuştur. Önemli bir oran (% 59) henüz ilişki kurma fırsatı olmadığı için görüşmediklerini belirtirken; dışarıya karşı güven sorunu yaşadığı için, mahalleden kimseyle ilişki kurmak istemediği için ya da site dışındaki mahalle sakinlerini kendilerine uygun bulmadıkları için görüşmediklerini belirtenlerin oranı da % 25 civarındadır.

Araştırma kapsamında, katılımcıların kentle olan ilişkilerinin belirlenmesine yönelik olarak sorulan sorulardan elde edilen bulgular bize, sitelerde oturan bireylerin site dışındakilere karşı önyargılı oldukları ve onlarla görüşmekten çekindikleri gibi önyargıların geçerli olmadığını ve Konya örneğinde belirgin bir toplumsal ayrışmadan söz edilemeyeceğini göstermektedir. Ancak, bu durum, Özgür’ün (2006) betimlediği “ikili yapı”nın Konya örneğinde bulunmadığı anlamına gelmez. TOKİ konutlarıyla komşu olan GK örneğinde, bu ikili yapı belirgin biçimde gözlemlenebilir. Yalnızca bir cadde ile bölünen iki sitenin, her bakımdan farklılığı hemen göze çarpmaktadır. Örneğin, GK’nın lokanta, bahçe, spor tesisleri, kafe gibi alanlarında, hizmet işlerinde çoğunlukla TOKİ konutlarında yaşayan kişiler çalışmaktadır.

Diğer taraftan, Erder’in kentle ilişkilerin sınırlılığının daha çok kadınlar ve çocuklar için geçerli olduğu saptamasının (1996) Konya örneğinde de geçerli olduğunu dile getirmek olasıdır. Yapılan görüşmelerde, kadınların site içi alanlarda daha çok zaman geçirdikleri, site içi ilişkilerinin daha güçlü olduğu görülmüştür. Katılımcılarla yapılan görüşmeler sırasında sıklıkla çocuklarının kenti tanımadan, dışarıdaki yaşamdan yalıtılmış olarak yetiştiklerini ve bu durumun kendilerini kaygılandırıldığını dile getirenler olmuştur. Siteden okul servisleri ya da özel şoförleri aracılı-

lığıyla alınan çocuklar, özel okullara gitmekte, burada yine kendileri gibi ailelerin çocuklarıyla birlikte olmakta ve okul çıkışında da yine aileleri, servisleri ya da ailelerinin şoförleri aracılığıyla okuldan alınarak siteye getirilmektedirler. Katılımcıların önemli bir bölümü, bu yalıtılmış yaşamın çocuklarının güvenliği için aynı zamanda gerekli olduğunu düşünmektedirler.

Kentle ilişkilerin diğer bir boyutunu da yerel gündemi takip etme ve sivil toplum kuruluşunda çalışma gibi etkinlikler oluşturmaktadır. Katılımcıların yerel gündemi takip etme konusunda yetersiz olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaklaşık % 40'ı yerel gündemi takip etmediklerini ifade etmişlerdir. Yerel gündemi takip etmeyenlere bunun nedeni sorulduğunda; "kendisini ilgilendirmediği için" cevabını verenlerin oranı da % 60 gibi ciddi bir rakamdır. Kentte yaşayıp da gündemi takip etmemek, kentsel sorunlara duyarlı olmamak kentlilik bilinci açısından önemli bir eksikliklerdir. Bu noktada, kente kapılarını kapayan, kentsel sorunlar, kentsel uygulamalar, vb. konulara duyarsız olan önemli bir kesimin sitelerde yaşadığını ifade etmek gerekir. Yine, katılımcıların toplumsal ve kentsel gelişmelere ve sorunlara duyarlılıklarına ilişkin olarak, herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye olma durumu önemli bir veridir. Sivil toplum kuruluşu sayısının oldukça yüksek olduğu bir kentte, site sakinlerinin yalnızca % 10'unun bir sivil toplum kuruluşuna üye olması da, toplumsal duyarlılık ve örgütlenme eksikliği anlamında dikkate değer bir bulgudur. Bu durumda, Konya'da güvenli sitelerde yaşayanların kentsel ve toplumsal konulardaki duyarlılıklarının oldukça az olduğunu ifade etmek yanlış olmayacaktır.

3. Sonuç Yerine: Güvenlikli Sitelerde Yaşayanların Profiline İlişkin Genel Bir Değerlendirme

Bu çalışmada, öncelikli olarak yeni-liberalizmin kentsel alandaki etkilerine değinilerek, günümüz kentlerinin yaşadığı dönüşümün temelinde yatan nedenlere dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Sözü edilen dönüşüm sürecindeki rolü yeni fark edilmeye başlanan güvenli site olgusu, bu çalışmanın temelini oluşturmuştur. Bu bağlamda çalışmada, "yeni bir kentsel gelişme biçimi" olarak nitelendirilen güvenli site olgusunun ne olduğu, nedenleri, dünyada ve Türkiye'de nasıl geliştiği ele alınmıştır. Ayrıca çalışmada, olgunun Konya örneğindeki gelişimine yer veril-

miş ve gerçekleştirilen bir alan araştırmasının bulguları okuyucuyla paylaşılmıştır. Umuyoruz ki, bu sayede Tanülkü'nün *İdeal Kent'in* bir önceki sayısında kaleme aldığı, “güvenlikli sitelerle ilgili yazında sitelerin hem kentler hem de diğer güvenlikli sitelerle olan ilişkilerinin incelenmediği ve çalışmaların ilgisinin güvenlikli sitelerin alt sınıflarla ilişkilerine odaklandığı” (Tanülkü, 2012: 131) yönündeki haklı eleştirisine bir olumlama yapılabilmektedir.

Çalışmanın önceki kısımlarında çizilmeye çalışılan kuramsal çerçeve dâhilinde ele alınan konular ve yazında yer alan görgül çalışmalar (Alver, 2007; Ayata, 2005; Bartu, 2001; Candaş, 2007; Çizmeci ve Çınar, 2009; Danış, 2001, 2002; Doğuç, 2005; Firidin Özgür, 2006; Geniş, 2009, 2012; Kurtuluş, 2005a, 2005b; Pérouse ve Danış, 2005; Şanlı, 2008; Tümer, 2006) ışığında, güvenlikli sitelerde yaşayanların genel profillerine ilişkin genel bir değerlendirme yapıldığında, şu sonuçlara varmak mümkündür:

- Dünyanın hemen her yerinde, güvenlikli sitelerde yaşayanların genel profilleri itibariyle benzerlik gösterdiği görülmektedir.
- Güvenlikli sitelerde yaşayanlar, genellikle ekonomik, kültürel ve sosyal sermayeleri yüksek bireylerdir. Bununla birlikte, site sakinleri, ekonomik sermayeleri bakımından benzerlik gösterebilirler de, kültürel, sembolik ya da sosyal sermayeleri açısından homojen bir görünüm sergilememektedirler.
- Güvenlikli sitelerin öncelikli tercih nedenini “güvenlik” oluştururken, “seçkinlik” vurgusu da, diğer bir tercih nedeni olarak öne çıkmaktadır.
- Dünyada sitede yaşama ölçütleri (ekonomik yeterlilik, seçkinlik, meslek, belirli gruplara üyelik gibi) ülkelere, kentlere göre değişkenlik göstermektedir. Türkiye deneyiminde ise, güvenlikli sitede yaşama ölçütünü çoğunlukla (birkaç istisnai örnek dışında) ekonomik yeterliliğin oluşturduğu görülmektedir. Diğer bir ifade ile “bedelini ödeyebilen herkes”, hangi sosyo-kültürel düzeyde olursa olsun bu yaşam alanlarında yaşayabilmektedir.
- Güvenlikli sitelerde, komşuluk ilişkilerinde belirli bir mesafe bulunmaktadır. Site sakinleri arasında, bireyselleşme ve diğerinin yaşam tarzına karşı hoşgörü gözlenmektedir.

• Siteler, sakinlerini kentten, kent yaşamından ayırıştırarak; onlara yapay, homojen bir yaşam alanı sunmak yoluyla, diğer toplumsal kesimlerden yalıtılmaktadırlar. Bu tür bir “yalıtılmışlık” ekseninde, güvenli sitelerde yaşayan bireylerin, ev-iş-alışveriş merkezi üçgeninde yaşadıkları ve kentle olan ilişkilerinin oldukça sınırlı olduğu görülmektedir.

• Sitelerde yaşayan bireylerin, site dışında yaşayanlara karşı çoğu zaman önyargılı oldukları ve onlarla görüşmekten çekindikleri görülmektedir. Ancak, Konya örneğinde sözü edilen davranış biçimlerinin geçerli olmadığı gözlemlenmiştir.

Site sakinlerinin profillerine ilişkin olarak sunulan bu temel bulguların, güvenli site olgusunun, belirli bir perspektiften resmedilmesi açısından, önemli olduğu kanısındayız. Bununla birlikte, sitelerin günümüz kentlerini dönüştürücü etkisini tam anlamıyla kavramak, kuşkusuz resme farklı açılardan da bakmayı gerektirmektedir. Bu gereklilikten yola çıkan çalışma kapsamında, olgunun temelinde yatan ekonomik, politik, toplumsal boyutlar birlikte değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmelerden yola çıkıldığında, günümüz kentlerini kuşatan, onları biçimlendiren güvenli sitelerin bir kentleşme olgusu haline geldiğini; günümüz kentlerini biçimlendirdiği gibi, geleceğin kentlerini de biçimlendireceğini ifade etmek yanlış olmayacaktır.

KAYNAKÇA

- Alada, A. B. (2007). Küreselleşen Şehrin ‘Geleneksel Mahalle’ sine Reddiye. A. Mengi (Der.) *Kent ve Politika: Antik Kentten Dünya Kentine* (ss. 27-46). Ankara: İmge.
- Alver, K. (2007). *Siteril Hayatlar: Kentte Mekânsal Ayrışma ve Güvenlikli Siteler*. Ankara: Hece.
- Atvur, S. (2008). Küreselleşme Sürecinde Gelişmekte Olan Ülkelerde Dünya Kentleri. *Küreselleşme, Demokratikleşme ve Türkiye Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Antalya.
- Ayata, S. (2005). Yeni Orta Sınıf ve Uydu-kent Yaşamı. D. Kandiyoti ve A. Saktanber (Der.) *Kültür Fragmanları-Türkiye’de Gündelik Hayat* (ss. 37-56). İstanbul: Metis yayınları.
- Bali, R. N. (2007). *Tarz-ı Hayattan Life Style’a: Yeni Seçkinler, Yeni Mekânlar, Yeni Yaşamlar*. İstanbul: İletişim.
- Bartu, A. (2001). Kentsel Kentsel Ayrışım: İstanbul’da Yeni Yerleşimler ve Kemer Country Örneği, F. Gümüşoğlu (Der.) *21. Yüzyıl Karşısında Kent ve İnsan* (ss. 145-149), İstanbul: Bağlam Yayınları.

- Blakely, E. J. & Snyder, M. G. (1997). *Fortress America: Gated Communities in the United States*, Washington D.C.: Brookings Institution Press.
- Candaş, E. (2007). *İstanbul'da Dışa Kapalı Konut Sitelerinin Tasarımında Güvenlik Konusunun İrdelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniv. Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Castells, M. (1997). *Kent, Sınıf ve İktidar*, Asuman Erendil (Çev.), Ankara: Bilim ve Sanat.
- Çizmeçi, F. & Çınar, C., İstanbul Konut Piyasasında Kitlesel Tüketimin Şekillendirdiği Yeni Konut Yerleşimleri, <http://istanbulkentsempozyumu.org> (02.11.09).
- Çınar, T. (2000). *Dünya Kenti ve Toplumsal Kutuplaşma (İstanbul Bir Dünya Kenti Olmalı mı?)*, Ayı Basım-Yıllık 97-98, Ankara: Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.
- Danış, D. (2001). İstanbul'da Uydu Yerleşmelerin Yaygınlaşması: Bahçeşehir Örneği, F. Gümüşoğlu (Der.) 21. *Yüzyıl Karşısında Kent ve İnsan (ss.151-160)*, İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Danış, D. (2002). Bahçeşehir Bir Mahalle mi? *İstanbul Dergisi*. Ocak.
- Doğan, A. E. (1999). *Küreselleşme ve Kentlerin Dönüşümü-Mersin Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Doğan, A. E. (2002). *Birikimin Hamalları*. İstanbul: Akademi.
- Doğan, A. E. (2005). Dünya Kenti-“Mega Kondu” Arasında İstanbul. *Mimarist*, 5 (16), 24-28.
- Doğuç, S. (2005). Yeni Orta Sınıfların Gözünden Zenginlik ve Yoksulluk. *Toplum ve Bilim*, 104, 92-123.
- Erder, S. (1996). *İstanbul'a Bir Kent Kondu Ümraniye*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Friedman, J. The World City Hypothesis (1986). <http://geog.hkbu.edu.hk/geog3750/-reference/World%20City%20Hypothesis1.doc>
- Geniş, Ş. (2007). Küreselleşme, Toplumsal Eşitsizlik ve Mekânsal Ayrışma. *Sivil Toplum*, 5 (17-18), 69-84.
- Geniş, Ş. (2009). Neo-liberal Kentleşmenin Mekânda Yansımaları: İstanbul'da Güvenlikli Siteler. *Toplum ve Bilim*, 116, 121-156.
- Hacısalıhoğlu, Y. (2000). *Küreselleşme, Mekânsal Etkileri ve İstanbul*. İstanbul: Akademik Düzey Yayınları.
- Jameson, F. (1984). Post-modernizm ya da Geç Kapitalizmin Kültürel Mantiği. <http://www.scribd.com/doc/21362369/Fredric-Jameson-Postmodernizm>
- Keyder, Ç. (2000). *İstanbul Küresel ve Yerel Arasında*. İstanbul: Metis yayınevi.
- Keyman, E. F. & Lorasdağı B. K. (2010). *Kentler: Anadolu'nun Dönüşümü, Türkiye'nin Geleceği*. İstanbul: Doğan Kitap.
- Köse, A. H. & Karahanoğulları, Y. (2005). Türkiye'de Faktör ve Varlık Gelirlerinin Sınıfsal Temellerine İlişkin Gözlemler. *Toplum ve Bilim*, 104, 48-72.
- Kurtuluş, H. (2003). Mekânda Billurlaşan Kentsel Kimlikler: İstanbul'da Yeni Sınıfsal Kimlikler ve Mekânsal Ayrışmanın Bazı Boyutları. *Doğu-Batı*, 23.
- Kurtuluş, H. (2005a). Bir Ütopya Olarak Bahçeşehir, H. Kurtuluş (Der.), *İstanbul'da Kentsel Ayrışma (ss. 77-123)*. Ankara: Bağlam Yayıncılık.
- Kurtuluş, H. (2005b). İstanbul'da Kapalı Yerleşmeler: Beykoz Konakları Örneği, H. Kurtuluş (Der.), *İstanbul'da Kentsel Ayrışma (ss. 161-186)*. Ankara: Bağlam Yayıncılık.

- Kurtuluş, H. (2005c). Kente Bir Sosyo-mekânsal Ölçek Olarak Bakmak ve 'Kentsel Dönüşüm', *Evrensel Kültür*, 164, 60-76.
- Low, S. (2003). *Behind The Gates: Life, Security and the Pursuit of Happiness in Fortress America*. New York: Routledge.
- Öktem, B. (2005). Küresel Kent Söyleminin Kentsel Mekânı Dönüştürmedeki Rolü. H. Kurtuluş (Der.), *İstanbul'da Kentsel Ayrışma* (ss. 25-76). Ankara: Bağlam Yayıncılık.
- Öncü, A. (1997). The Myth of 'Ideal Home' Travels Across Cultural Borders to Istanbul, A. Öncü ve P. Weyland (Der.), *Space, Culture and Power: New Identities in a Globalising Cities*. Londra: Zed Book.
- Öncü, A. (1999). İdealinizdeki Ev' Mitolojisi Kültürel Sınırları Aşarak İstanbul'a Ulaştı. *Birikim*, 123, 26-30.
- Öncü, A. & Weyland, P. (2007). Giriş: Küreselleşen Kentlerde Yaşam Alanları ve Kimlik Mücadeleleri. A. Öncü ve P. Weyland (Der.), *Mekân, Kültür, İktidar: Küreselleşen Kentlerde Yeni Kimlikler* içinde . İstanbul: İletişim Yayınları.
- Özgür, E. F. (2006). *Sosyal ve Mekânsal Ayrışma Çerçevesinde Yeni Konutlaşma Eğilimleri-Kapalı Siteler: İstanbul-Çekmeköy Örneği*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Pérouse, J. F. (2011). *İstanbul'la Yüzleşme Denemeleri: Çeperler, Hareketlilik ve Kentsel Bellek*. İstanbul: İletişim.
- Pérouse, J. F.& Danış, A. D. (2005). Zenginliğin Mekânda Yeni Yansımaları: İstanbul'da Güvenlikli Siteler. *Toplum ve Bilim*, 104, 93-103.
- Savran, S. (2009, 20 Ekim). *Küreselleşme mi, Uluslararasılaşma mı?*
http://www.iscimucadelesi.net/arsiv/kuresel/kurmu_ulmu.htm
- Sipahi, E. B. (2011). *1980 Sonrası Yeni-Liberalizm ve Küreselleşmenin Etkisinde Yeni Bir Kentsel Gelişme Biçimi Olarak Güvenlikli Siteler: Konya Örneği*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şanlı, T. (2008). *Üst Gelir Grubunun Sosyo-mekânsal Ayrışımı Ankara Bilkent Anğora Evleri Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).Gazi Üniv. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tanülkü, B. (2012). Güvenlikli Siteler Arası Rekabet: "Ahlaklı Kapitalizmin Kimlik Üzerindeki Etkisi. *İdeal Kent*, 6, 124-153.
- Tümer, Ö. (2006). *Dışa Kapalı Konut Yerleşmelerinin Bursa'daki Örnekler Kapsamında Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniv. Fen Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Yayman, H. (2000). 1980 Sonrası Türkiye'de Özelleştirme Uygulamalarının Gelişimi ve Kamu Yönetimi Üzerine Etkileri. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2, 3, 135-156.
- Yeldan, E. (2002). Neo-liberal Küreselleşme İdeolojisinin Kalkınma Söylemi Üzerine Değerlendirmeler. *Praksis*,7, 1-14.

Yrd. Doç. Dr. Esra Banu Sipahi: Lisans ve Yüksek lisans eğitimini Selçuk Üniversitesi'nde tamamlamasının ardından, doktorasını Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde, Kent ve Çevre Bilimleri alanında yapmıştır. Kentleşme, kent sosyolojisi, çevre sorunları, yönetim ve

yerel yönetimler alanlarında çalışmaları bulunan Sipahi, 2011 yılından beri Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünde kurucu öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.